

Taip ir ne: sėkmingo ir ilgalaikio bendradarbiavimo su labdaros ir paramos fondais paslaptys. 2 dalis

[Diskusijos](#) tęsinys apie paramos telkimą siekiant sklandaus ir sėkmingo projektų įgyvendinimo Lietuvoje ir išeivijoje bendradarbiaujant su paramą teikiančiomis organizacijomis Lietuvoje ir užsienyje. Pokalbyje dalyvavo Kazickų šeimos fondo Niujorko biuro generalinė direktorė Neila Baumilienė ir Vilniaus biuro generalinė direktorė Agnė Vertelkaitė, Lietuvių katalikų religinės šalpos vykdomoji direktorė Jūratė Žukauskienė, UAB „Eika“ generalinis direktorius Domas Dargis, Jungtinių Tautų vaikų fondo UNICEF Lietuvos nacionalinio komiteto vykdomasis direktorius Vaidotas Ilgius.

Ilona STRUMICKIENĖ

PASAULIOLIETUVIS.LT

Besikreipiančiojo reputacija ir matomumas

Strumickienė: Įsivaizduokime situaciją, kad fondas susidomėjo pasiūlymu, ėmė gilintis į prašytojo teikiamus dokumentus. Norėčiau klausti potencialių rėmėjų: kaip vertinate besikreipiančio žmogaus ar institucijos skaidrumą, matomumą. Ir kaip svarbu, kad ši informacija būtų lengvai randama internetinėje erdvėje?

Dargis: Kaip jau minėjau, „Eikoje“ yra dvi rėmimo kryptys: viena orientuota į stiprių organizacijų palaikymą tose srityse, kurios mus domina, kita kryptis – darbas su startuoliais.

Dirbdami su pirmos krypties organizacijomis, įvairiais kanalais renkame informaciją. Prašome pačių organizacijų pateikti kuo daugiau informacijos (kaip yra finansuojama organizacija, koks yra rėmėjų ratas, kiek gaunama pinigų iš savivaldybių, ministerijų). Siekiame suprasti, ar ta organizacija tvari, gyvybinga, kokios yra vykdytos iniciatyvos, projektai, ko yra pasiekę. Dažniausiai didesnės organizacijos pačios ataskaitas teikia ir rašo „mūsų pasiekimai, praeitų metų, užpraeitų metų, ką mes nuveikėm“. Tuos dalykus pasižiūrime. Pasižiūrime ir į jų planus, ką jie planuoja daryti, kokie yra keliami tikslai. Tai leidžia įvertinti organizacijos kokybę. Juk ir žinomos organizacijos išgyvena pakilimus ir nuopusius. Atsitinka, kad netgi geras vardas išgyvena sunkius periodus. Tada galvojame, ar jiems padėti sunkiu laikotarpiu, ar kaip tik laukti galbūt žmonių pasikeitimo, nes problema gali kilti ne dėl bendros sunkios ekonominės situacijos, o dėl prastos organizacijos vadybos. Žiūrime į organizacijoje dirbančius žmones, į veiklos turinį, į partnerius, rėmėjus ir pan. Esame nedidelė šalis ir informaciją susirinkti nėra sunku. Kol remiame lietuviškas organizacijas, yra gana paprasta.

Dėl startuolių sudėtingesnis klausimas. Tai – didelės rizikos projektai. Mes šitoje srityje esame drąsūs ir netgi patys inicijuojame projektus, ieškom partnerių, netgi bandom suburti komandas, pavyzdžiui, su Kazickų fondu. Ne tik reaktyviai reaguojame į prašymus, bet ir patys kreipiamės, sakydami „mes norim ką nors nuveikti“. Šiuo atveju yra svarbus mūsų įsitraukimas. Mes turime atsirasti projekte, organizacijoje ir „vesti šiek tiek už rankos“, būti mentoriais, būti pagalbininkais ir kartu investuoti į organizacijos tvarumą, stiprinti kolektyvą, atrinkti tinkamus žmones padėti. Ir, aišku, pritraukti kitus rėmėjus ir partnerius, kad organizacija nebūtų priklausoma tik nuo mūsų. Mums tai nėra tik momentinė pagalba, tai tampa projektu, kuriam skiriame nemažą laiko tarpą. Prereikia ir keletą metų, kad „užsuktume“ organizaciją ar projektą, juos stabilizuotume. Siekiame, kad organizacija vėliau galėtų veikti be didesnio mūsų įsitraukimo, be mūsų finansinės paramos, kad gebėtų pati sėkmingai generuoti finansus savo veiklai. Tokie yra tikslai, ne viskas pavyksta, bet kai pavyksta, tai tos pergalės skatina kartoti šitą procesą ir daryti daugiau.

Baumilienė: Visa, ką minėjot, tikrai yra labai svarbu. Taip, Kazickų fondas tikrina, domisi. Kurį laiką netgi turėjom savanorę, kuri nuoširdžiai tikrindavo lietuviškus interneto puslapius. Peržiūrėdavo netgi besikreipiančios organizacijos atstovų socialinių tinklų paskyras. Jeigu rasdavom juose nekorektiškos informacijos, ta organizacija iš karto atkrisdavo. Svarbu, kad besikreipiančios organizacijos darbuotojai, vadovai, administracija turėtų gerą reputaciją. Svarbu, kad svetainė būtų gyva, nuolat atnaujinama, o ne „sustingusi“ prieš, tarkim, penkerius metus.

Atkreipčiau dėmesį į tai, kad kai organizacija kreipiasi paramos ne į Lietuvos fondą, tuomet informacija anglų kalba irgi yra labai svarbi. Pasidalinsiu pavyzdžiu. Prieš kokius dešimt metų p. Jūratė Kazickaitė persiuntė man savo draugės, turinčios savo fondą, laišką. Tame laiške buvo Arvydo Sabonio krepšinio mokyklos ir Lino Kleizos fondo kreipimaisi. Sumanymai buvo šaunūs, tikslai – labai geri, bet ta moteris nerado visiškai jokio, net ir mažyčio, šių organizacijų interneto puslapio anglų kalba. Tik dėl laimingo atsitiktinumo ta moteris pažinojo p. Jūratę, kuri surado laiko paklausti manęs apie minėtas organizacijas. Tik tokiu būdu šios dvi lietuviškos iniciatyvos paramą gavo.

Vertelkaitė: Kazickų šeimos fondas turi paraišką. Joje pateiktą informaciją mes kruopščiai peržiūrime. Būna atvejų, kai prašome papildomų duomenų. Dar noriu pabrėžti asmeninio ryšio svarbą. Mes žengiam dar vieną ypatingą žingsnį: aplankome tą organizaciją, jeigu ji fiziškai kur nors veikia. Susitinkam su vadovybe, su darbuotojais, patys pasižiūrim. Kartais iš pavadinimo ir aprašymo būna sunku spręsti apie organizaciją, o vietoje tampa aišku.

Žukauskienė: Skaidrumas yra labai aktualus. Mes tikrinam ir svetaines, ir socialinius tinklus. Ypač kai kyla klausimų, nuodugniai tikrinam viską. Mūsų specifiška tokia, kad remiame labai smulkias iniciatyvas, pavyzdžiui, vaikų centrus, veikiančius prie vienuolijų, kaimo bendruomenes ir pan., kurios dažnai nelabai matomos, neturi internetinės svetainės ar socialinių tinklų paskyros. Dėl to ir remiamės vyskupo rekomendacija.

Norėčiau paliesti dėkingumo klausimą. Dėkingumas yra svarbus dalykas. Yra organizacijų, kurios padėkoja už tai, kad gavo atsakymą, nors paramos ir negavo, bet yra ir organizacijų, kurios klausia, kodėl šiemet joms skirta mažiau lėšų nei ankstesniais metais. Labai skirtingai reaguojama į paramos gavimą ar negavimą. Svarstome, kaip išmokyti visuomenę ir prašančius paramos kad yra geriau duoti meškerę, o ne žuvį. Tie, kurie prašo, visą laiką prašo žuvies. Prašo, prašo, o kartais ir skundžiasi, kad tos žuvies ne tiek daug, kiek anksčiau.

Ko nedaryti?

Strumickienė: Pakalbėkime apie ilgametį sėkmingą paramos gavėjų ir teikėjų bendradarbiavimą. Kadangi geriausia mokytis iš svetimų klaidų, norėčiau klausti, ką asmuo ar organizacija turi padaryti, kad kitą kartą jūs į jį ar jo atstovaujama organizaciją net nežiūrėtumėt? Ką galima padaryti taip blogai?

Dargis: Nepadėkoti turbūt yra didelė rizika. Yra buvę atvejų, kai žmonės tiesiog nepasako „ačiū“ ir tada būna taip keista. Nekainuoja gi žodis „ačiū“. Toks ryšio pradingimas labai stebina ir tada baigiasi bendradarbiavimas.

Taip pat stebina nekokybiškai įgyvendinti projektai. Pavyzdžiui, skiriama nemažai pinigų, kad sumanymas būtų įgyvendintas kokybiškai, bet taip neatsitinka, nepasiekama kokybė, nesurenkama auditorija. Neįdomu publikai. Tada toks jausmas apima, kad parėmei žmogaus egzistavimą, kad jis turėtų veiklos, galėtų sau organizuoti kažkokius koncertus ar festivalius, nes jam patinka, o ar ateina kas nors pasiklausyti muzikos ar pažiūrėti spektaklio, tai tam prašytojui jau ne toks svarbus dalykas.

Socialinių iniciatyvų atveju ypač blogai yra neskaidrumas. Pavyzdžiui, kai paslaugas teikia su organizacija susiję asmenys. Tai baisu, taip negali būti!

Žukauskienė: Blogai, jeigu neatsiskaitoma už projektą. Kita vertus, būna išimčių. Pavyzdžiui, hospiso ligoninei Vilniuje šiemet reikėjo neskirti paramos, nes ji buvo neatsiskaičiusi. Bet ta parama hospisui yra be galo reikalinga, todėl paramą skyrėme, bet ją išaldėme, kol nepateiks ataskaitos už praėjusį laikotarpį. Negaliu pasakyti, kad būtume labai „nudegę“ ir daugiau kam nors neskirtume paramos. Vyskupų laidavimas labai padeda. Kitas dalykas, kai prašoma nerealaus sumos. Paprastai gauname daug prašymų paremti panašios veiklos projektus ir galime palyginti.

Dėkingumas ir ryšio išlaikymas

Strumickienė: Pakalbėkime išsamiau apie dėkingumą ir ryšio išlaikymą. Ar užtenka vieną kartą pasakyti „ačiū“? Ar vis dėl to reikėtų ko nors daugiau?

Ilgis: Nepasakyti „ačiū“ yra blogai. Juk filantropijoje mes iš esmės keičiamės,

prekiaujame laimės hormonais, geromis emocijomis, pasitenkinimu. Kita vertus, reikia suprasti, kad viešumo užtikrinimas, reputacijos kūrimas ir išlaikymas, dėkingumo rodymas, ataskaitų teikimas yra papildomi kaštai ir pastangos. Ne visi prašytojai, kitą sykį būdami varguoliai, gali tai padaryti. Ne veltui yra sakoma: tegul kairė duoda, o dešinė nežino apie tai. Naujausi moksliniai tyrimai rodo, kad „ačiū“ sakymas yra naudingesnis pačiam sakytojui negu adresatui.

Baumilienė: Ypač nemalonu būna vadinamaisiais „rankos palaikymo“ atvejais, kai pradedam su organizacija bendradarbiauti, patys ieškom ryšio, nes tema patinka. Klausiamo: „Laba diena, ar gavote pinigų?“ – „Taip gavome.“ – „Būkit geri, parašykite padėką.“ Atsako: „Kad jūs turtingi ir jums „ačiū“ nereikia...“

Teoriškai, jeigu norite susikurti ryšį, padėti pagrindus ilgamečiam ir prasmingam bendradarbiavimui, reikalingi septyni prisilietimo ar kontaktavimo taškai. Jūs mums taip pat reikalingi, kaip ir mes jums. Čia dvipusio eismo kelias. Bandome laikyti už rankos, bandome apmokyti tų septynių prisilietimo taškų per metus. Kartais išeina, kartais ne.

Strumickienė: Ar galėtumėt daugiau papasakoti apie tuos septynis taškus?

Baumilienė: Yra teorija, teigianti, kad norint sukurti ryšį per metus reikalingi septyni prisilietimai. Jie priklauso nuo jūsų kūrybingumo ir dėmesio. Pirmiausia, tai būtų „ačiū“; antrasis – dalijimasis grįžtamuoju ryšiu (angl. *feedback*). Čia gali pasitarnauti vadinamieji „magic moments“ (liet. stebuklingi momentai). Pavyzdžiui, atsitiko kai kas, kas jūsų širdį suvirpino. Tai reiktų pasižymėti ir su visais dalintis.

Šventės (tautinės, religinės, gimtadieniai, jubiliejai) taip pat yra proga ryšiui palaikyti. Na ir, aišku, yra ataskaita gale.

Supraskite, kad jums išlaikyti ryšį yra lengviau, negu kiekvienais metais iš naujo gaudyti, kaip taksi mojanč ranka, savo rėmėjus.

Kadangi mūsų fondas susiduria tiek su lietuviškomis, tiek amerikietiškomis realijomis, norėčiau atkreipti dėmesį į skirtumą tarp „donation“ ir „grant“. „Donation“ yra auka, jums išrašytas ir paduotas čekis. Mes jumis tikim ir pasitikim arba turim rekomendaciją ir iš jūsų mums ataskaitos nereikia. Bet ryšio

reikia. „Grant“ atveju mums reikia ataskaitos (angl. *report*).

Esame susidūrę su atvejais, kai ataskaitos negauname ir mums sako, kad „ataskaita kainuoja atskirą *grant'ą*“, t. y. ataskaitai reikia atskirai skirti pinigų. Europiniuose fonduose ataskaitos rengimo kaštai numatomi atskira eilute. Mūsų fonde to nėra. Tai jau yra jūsų reikalas į projekto biudžetą įtraukti ir ataskaitos kainą.

Ataskaitos reikalingos ir mums, ir jums. Yra toks posakis: „Give the numbers, tell the story.“ Skaičiai yra svarbūs, matuojant poveikį (angl. *impact*), bet ir istorijos yra labai reikalingos. Jas reikia parašyti į ataskaitą. Įsivaizduokite žmones, kurie yra įsteigę fondus, atsisėdę vakarieniauti restorane ar prie laužo, jie jau nebesigiria savo ferariais arba savo šešioliktu namu ar atostogomis. Jie giriasi savo gerais darbais, pokyčiu, kurį padarė visuomenėje. Tos istorijos jiems reikalingos kaip teisė pasigirti (angl. *bragging right*). Taigi, tas istorijas užsirašykit (nes jos greitai iš atminties išsitrina), į ataskaitas įdėkit, ir pasidalinkit, tiesiog elektroniniais laiškais. Tai gali būti vienas iš tų septynių prisilietimų.

Dar toks filosofinis pamąstymas, kurį teko skaityti: dėkingumas ir dosnumas yra tos pačios monetos dvi pusės. Tai interpretuosim kiekvienas savaip, bet aš manau, kad jeigu mes patys savo gyvenimo istorijas paanalizuosime, pamatysime, kad esame už daug ką dėkingi. Už tai, kad seneliai buvo išslapstyti nuo Sibiro, kad tėvams kažkas padėjo sovietmečiu, kad siuntiniai iš Amerikos atėjo, kad nebadautumėm ir t. t. Jeigu savyje rasime dėkingumo, labai greitai patys imsime dalintis. Ir visiškai sutinku, kad dėkingumas reikalingas būtent sau pačiam. O mes, už rankos palaikydami, to dėkingumo mokome, kad būtumėte laimingi.

Dargis: Anksčiau buvo populiarios įrėmintos padėkos. Prašau jų nedaryti. Nėra kur jų kabinti. Tuos pinigus kur nors kitur investuokite.

Ko užtenka? Visada geriausias „ačiū“ yra gyvas kontaktas, kai į akis pasakai „ačiū“. Ne visada pavyksta, bet tai neužtrunka. Jeigu įmanoma, jeigu pavyksta „prisikasti“, bent penkioms minutėms atvažiuokit ir pasakykit „ačiū“ į akis. Tikrai įvertinsime tą dalyką. Jeigu sunku, tada atsiųskite elektroninį laišką. Pavyzdžiui: „Mums pavyko, valio!“ ir pridėkite nuotrauką kokią nors, kurioje laimingi, apsikabinę visi. Tos emocijos reikia. Emocija ir yra tas „story telling'as“.

Esame verslo organizacija, norime pasidžiaugti savo pasiekimais, tarp jų ir filantropijos srityje. Mes ta nuotrauka, su jūsų leidimu, pasidalinsim, skleisdami

gerą žinią, kad jums pasisekė, o mes prie to prisidėjom. Galbūt ši istorija ką nors įkvėps. Mūsų organizacija yra gan žinoma Lietuvoj, *Facebook'e* turim gal 30 tūkstančių sekėjų. Sakyčiau, kad mūsų „tiražas“ didesnis negu „Verslo žinių“. Mes kartu su jumis pasidžiaugsim, pamatys kiti ir taip pat norės. Iš to gali išeiti kas nors gera, ar ne?

Galų gale ir mūsų kolektyvui tai yra svarbu. Pas mus dirba nemažai žmonių. Jiems irgi yra smagu, kad mes ne šiaip tik pinigus uždirbam, bet ir kai ką darom Lietuvai. Taigi, „ačiū“ gyvai ir kokia nors smagi istorija bei nuotrauka.

Baumilienė: Dar vienas toks praktinis patarimas: yra angliškas pasakymas „do not assume“ (liet. nemanykit!). Nemanykit, kad Kazickai gyvena Amerikoj, todėl jie neatvažiuos. Jeigu jiems yra įdomu, jie atvažiuos. Ar iš Prancūzijos, ar iš Amerikos, ar iš bet kur. Tai gali būti vienas iš septynių sąlyčio taškų - kvieskit. Kvieskit į renginius, į jubiliejus.

Kitas patarimas - nepriekaištaukit! Neretai išgirstame: „Jūs ne patriotai, jeigu neremiat.“ Irgi - ne, ne, ne!

Ir paskutinis pastebėjimas. Pusę gyvenimo pragyvenau Amerikoj ir pusę - Lietuvoj, bendrauju su daugeliu užsieniečių, kurie galėtų patvirtinti, kad jeigu lietuviai ir Lietuva neturėtų dosnumo ir empatijos, Lietuvos nebūtų.

[Diskusija: 1 dalis](#)

Vygauo Juozaičio nuotraukos.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.